Waarom brainstormen niet effectief is

15 januari 2010, 01:00

Pascal Pollet

Systematisch onderzoek toont aan dat brainstorms minder effectief zijn dan gedacht. Psychologen verklaren dit fenomeen en ook waarom we toch met z'n allen maar blijven brainstormen.

Als je samen ideeën bedenkt, kom je tot betere resultaten dan wanneer mensen elk afzonderlijk ideeën bedenken. Het eindresultaat overstijgt de optelsom van de individuele bijdragen. Dit is de veronderstelling waarop de vermeende effectiviteit van brainstorms is gebaseerd. Maar klopt deze veronderstelling wel?

Stel dat je vijf mensen bij elkaar zet om ideeën te genereren, dan zou je kunnen verwachten dat ze elkaar prikkelen en elkaar uitdagen waardoor een meerwaarde ontstaat. Een alternatief zou erin kunnen bestaan dat je die vijf mensen elk afzonderlijk eerst nieuwe ideeën laat bedenken, waarna je hun ideeën samenbrengt. Systematisch onderzoek toont aan dat dat een beter resultaat geeft. Een groep mensen die los van elkaar ideeën bedenkt, genereert meer en creatievere ideeën. De optelsom van de losse individuen levert dus een beter resultaat op dan het groepsresultaat.

Psychologen hebben voor dit merkwaardige fenomeen diverse oorzaken geïdentificeerd:

- Mensen in een groep uiten niet al hun ideeën omdat ze, zelfs als ze hiertoe uitdrukkelijk geïnstrueerd worden, bang zijn dat anderen hun ideeën slecht vinden.
- Het luisteren naar anderen onderbreekt de eigen gedachtentreintjes waardoor goede ideeën soms verloren gaan.
- Mensen in een groep zijn minder gemotiveerd om het uiterste van zichzelf te vergen dan wanneer ze op eigen kracht iets moeten doen en verschuilen zich liever gemakshalve achter de groep. Dit fenomeen staat bekend als 'social loafing'.

Nochtans hebben veel mensen de indruk dat brainstormsessies wel degelijk effectief zijn. Dit fenomeen staat bekend als de illusie van de groepseffectiviteit. Doordat je in een groep zit, merk je veel minder dat je eigen gedachtentreinen soms wat stilvallen en heb je het idee dat de brainstormsessie vlot verloopt. Bovendien hebben mensen in een groep ook de neiging om hun eigen rol te overschatten. Na een brainstormsessie geloven mensen dus dat ze zelf veel interessante ideeën hebben bedacht en dat het groepsproces kennelijk stimulerend werkte. Dat een deel van die goede ideeën vaak van anderen was, dringt vaak niet door. Voordeel van dit fenomeen is wel dat brainstormsessies er voor zorgen dat men meer tevreden is over het resultaat.

Waar groepen wél goed in zijn, is het evalueren van ideeën. Een groep beschikt immers over veel meer informatie dan één enkel individu en door de mening van iedereen te betrekken, kan men tot betere beslissingen komen. Het selecteren van de beste ideeën laat men dus best wel over aan de groep.

Wil je toch een brainstorm houden, dan doe je er beter aan om eerst een sessie te houden waarbij iedereen de tijd krijgt om individueel ideeën te bedenken, waarna de ideeën worden samengebracht om eventueel even verder te brainstormen en vooral om samen te beslissen.

Bronnen

- Ego’s en andere ongemakken, Prof. R. Vonk, 2009.
- Brainstorming Reloaded: Why Brainstorming is Ineffective and How to Fix It

Dit artikel kwam tot stand met de steun van het IWT.

Auteurs

Pascal Pollet